

KOIVISTON viesti

Nro 8 Elokuu 2009

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Saman auringon alla vietettiin myös Tall Ship Race 2009

Suuret purjelaivat saapuivat Turkuun, Aurajoen rantaan, Pietarista, jonne ne olivat purjehtineet kilpailun lähtösatamasta, Puolan Gdyniasta. Turusta alukset jatkoivat Lietuan Klaipedaan.

The Tall Ships' Races -purjelaivakilpailu järjestetään vuosittain Euroopan merillä, Itämerellä kilpaillaan joka neljäs vuosi.

Aurinkoiset Koivisto-juhlat Piikkiössä

Koivistojuhlien avauspäivä 25.7 avautui aurinkoisena. Puoliltapäivin nostettiin lippu Piikkiön Salvelanrinteen koulun pihassa ja Heimo Pulli avasi 61. Koivisto-juhlat reippain sanankääntein: "Älkää kainostelko vaan haastakaa oikee paljon! Nii et tervetulloo sit vaa haastamaa!"

Mukavan rennoksi suunnitellussa lauontain ohjelmassa jäi varmasti aikaa haastamiselle. Samaan aikaan kun Leena Airaksinen avasi liikuntahalliin ripustetun taidenäyttelyn, osa ripeimmistä ehti jo lähteä tutustumaan koululuokkiin pystytettyihin puuhapajoihin. Myös itse hienoja töitään näyttelyyn tuonut Airaksinen pääsi avaamaan sanaisen arkkunsa tuoden esiin ylpeytensä koivistolaisuudestaan. Koivisto on hänen mukaansa luonnollisesti muuttunut, mutta tärkeää on että meillä on selkeä kuva siitä kuinka ihana paikka se oli. Tämä näkyy kun osaa katsoa nykyajan yli. Airaksinen kertoi myös omista Koiviston vierailuistaan: "Ensimmäisen kerran jälkeen ajattelin vain että 'Ihan hirveää, en tule tänne enää ikinä.' Toisella kerralla menin sinne toisin silmin katsomaan sitä Koivistoa, mikä siellä on nyt." Airaksisen mukaan ainoa Koivisto on sydämissämme, ja sitä on tärkeää siirtää sukupolvelta toiselle. Tästä aasinsiltana hän myös totesi tyytyväisyytensä lasten ja nuorten näkymiselle Piikkiön juhlissa.

Näyttelyiden avajaiset jatkuivat Essi Toivasen kauniilla laululla äitinsä Iinan säestäessä kosketinsoittimilla. Tätä seurasi nuorten

taidekilpailun palkintojen ja Koivistosäätiön kannustusstipendien jako. Liikuntahallilla oli laaja skaalaa niin maalauksia kuin piirustuksiakin. Nuorempien kilpailijoiden väkkyvät johdattelivat hauskaasti kokeneempien tekijöiden luonto- ja koivistoaiheisten töiden luo.

Ruokakulttuuria vaalitaan

Salvelanrinteen koululuokissa nuorempi ja vanhempi juhlaväki sai tutustua leipomis- ja askartelupuuhiin. Alakerran luokassa piikkiöläisen "Kotiväen" reippaat naiset pitivät lapsille leipomispajaa, jossa erilaiset karjalaiset piirakat ja tavalliset pullat tulivat tehdyiksi. Taisi piirakoita ja pullia riittää kanttiininkin asti, sillä leipureiden keskuudessa kysyntä ei noussut kovin suureksi "Tääl on kyl niin ahkeria leipojia et kertakaikkia. Ainut vaa että hei halua syödä niitä." naureskelee lapsia tomeralla otteella ohjannut Kirsti Laaksonen.

Maksilahden Römpöistä kotoisin olevan Kirstin leipomisohteet olivat ytimekkäät: "Sellainen 1000 piirakkaa niin sitten alkaa tulla hyviä!" Sivusta kuunnellessa karjalanpiirakoiden tärkeimmät vaiheet alkavat hahmottua kokemattomammallekin: kauliessa

61. KOIVISTO-JUHLAT

25.-26.07.2009

tarpeeksi jauhoja ja ohuet kuoret, rypyttäessä ei saa painaa liikaa, puuroa ei saa laittaa liikaa ettei tursua yli, kunnan voitelu ja pyyhkeen alle muhimaan ettei kuoret kovetu. "Tääl tulee niin sorjii piirakoita että." kertoo Kirsti.

Milja Elonen 11v, Olga Elonen 8v ja Pinja Tähtkää 9v näyttivät viihtyvän leipomispajassa. Tytöt eivät ole leiponeet piirakoita aikaisemmin ja mausta ei oikeen osata sanoa mitään, mutta munavoi on kuulemma parasta. Pullataikina odottelee vielä kullohossa leipomistaan "Hei katotaa nähdääks me ku tää nousee." Olga huikkaa kavereilleen kurkaten pyyhkeen alla muhivaa taikinaa.

Pojatkin uskaltautuivat tyttöjen keskelle leipomaan. 11-vuo-

tias Timjami Rautio kertoo leiponeensa karjalanpiirakoita muutaman kerran aikaisemmin. Eetu Hyppönen, 9v, ei ollut leiponut niitä aikaisemmin, mutta toteaa sen olevan ihan helppoa. Eetu kertoo mummon perheen tulevan Koivistolta ja vaarin isän olevan Raippaluodosta. Kulu-neelta kesältä on eniten jäänyt mieleen Kaustisten kansanmusiikkifestivaalit äidin kanssa. Vanhemmat kulkivat tuoksun johdattelemina tutustumaan leipomuksiin. "Käytetääks täällä lapsityövoimaa!?" vitsaili eräskin oranssipaitainen herra. "No ne on karjalaisii emäntii niin se on tehokasta toimintaa." naureskelivat parin pienen leipurin äidit yhteen ääneen.

jatkuu sivulla 6

Tausta paljastaa laivan pienoismalliksi

Piirakoita sellaiset 1000 kappaletta

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Naurui välil

Mie aattelin tään jutun hetikoht Koivisto-juhlii kotmatkaal, ko kaik viel nii kiihkiästä pyöri miun päässäin. Koht koko tunne männöö ohi ja mie pallaan taas takas sisämaaha puol hämäläiseeks kaupunkilaiseeks, mut viel mie annan ajatukse männä vaa. (Enkä mie mihikää kottii palant, vaa saaree mänin enstäi ja sit kohta käin Koivistoolkii).

Mut niil juhliil, siel mie olin täys koivistolaine. Elin merest ja merel. Tünsin kaik seukot omiksein ja naapurukylä väki ol sekkii ihan tuttu. Mie lauloin komiast ko mäkeläiset ikkää ja mie tünsin laivoi reitit ja ruoritutinan käsvarsiiil. Putkas mie palelin ja kuumaan käin tanssilaval. Mie ikävöin männeit ja iloitsin kaikkeest siit rikkaueest, mikä miunkii osallein o tult.

Ei huoli ihmetellä, kehtajaaks näit juhlii jatkoos pittää ensikää. Kyll kannattaa, jos vaik ykskii ihmene aina sillo tällä tään kokkee samanlaiseel voimaal. Ko on vaik promillenkii koivistolaine, o rikas ko sipsanteer.

Ja siit miun on kans mielein hyvä, ko nii moni siit nauru ja ilo perinnööst muistutti. Miult ko meinais nauru vällee unohtuu tään oravapyörä keskeel nii et ees hymyvirnuu ei meinaant irrota. Et sitä mie vaa, et siin ois meil kaikkiil semmone perintö, jota voijaa ja kannattaa vaalii iha ajatukseel. Sen voip sijoittaa nii, et se poikii lissää hyvää ja korkoo se kasvaa kans. Ko mitä enemmän sitä o, sen rikkaamp o koko ihmene, ja läheiset ja kaik. Ja millo ympäriil ei tunnu tapahtuvan mittää hauskaa ja hyvää, nii sillo viimestää pittää nauraa itsellee, et o sokiaks ja höperöks tult. Ko sokiaha se on, kuka ei huomaa kui paljo vitsikäst ja hyvää jokapuoleel mei ympärillään kaiket täs elämise muovos onkaa. Ja sen verra kokemust meil kaikkiil on, et myö tiijetää et iha niiko rivviivälist myö osataa lukkee, nii naurujenkii vällyi ain jottai muutakii elämisest mahtuu.

Nii et kiitos vaa teil kaikkiil. Minnuu iha hyrehyttää tää hyvä miel minkä työ aikaa saittaa.

Hartaast'

Mistä löydän vanarin myrskyjen pimeyteen?

Pastori Eero Heinon pitämä iltahartaus Koivisto-juhlilla 2009

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Tätä meriaiheista "Muistojen hetkien" juhlaa ajatellessani mieleeni tuli kaksi laulua, kaksi virttä virsikirjastamme. Ensimmäinen on päivätyönsä Narvan kaupungin kirkkoherrana tehneen Georg Kivistein virsi, joka alkaa näin: "Elämä on meri, meri kaubistaa, kun se vaahtopäinä kiehuu, raivoaa."

Millä mielellä tällaista virttä voi laulaa? Kysyn tätä mielessäni, omat juuret Koivistolla, meren äärellä. Samalla joudun tunnustamaan, että näin usein on. Monin tavoin kiehuva ja raivoava elämän meri ei jätä rauhaan. On usein pelottanut ja ahdistanut - vieläkin pelottaa ja ahdistaa.

Yhden tällaisen kokemuksen löydämme evankeliumeista. Matteus kirjoittaa:

"Jeesus astui veneeseen, ja opetuslapset seurasivat häntä. Järvellä nousi äkkiä ankara myrsky. Aallot löivät yli veneen, mutta Jeesus nukkui. Silloin opetuslapset herättivät hänet ja sanoivat: "Herra, pelasta meidät! Me hukumme." "Miksi te noin pelkääte, vähäuskoiset?" Jeesus sanoi. Sitten hän nousi ja nuhteli tuulta ja aaltoja, ja tuli aivan tyven. Ihmiset hämmästyivät ja sanoivat: "Mikä tämä mies on? Häntähän tottelevat tuulet ja aallotkin." (Matt 8: 23 - 27.)

Kivistein virsi päättyy näin:

"Anna lampun loistaa,
mieli tyynnytä.
Isä, öin ja päivin
pidät kädestä."

Mikä on se vanari, jonka loisteessa voimme tyynnyttää mieleemme monenlaisen hädän hetkellä?

Vastauksen antaa tuo toinen mielessäni soinut virsi, jossa on seuraavat sanat:

"Armon meri aava, kehto elämämme,
ilma, jota hengitämme.
Ihme olet itse, armahtava Luoja,
kaiken pelastus ja suoja.
Sinusta, Jumala,
turvakätköstäni, löydän elämäni."

Turvallinen luottamus armon Herraan, Häneen, joka voi tyynnyttää kaikki myrskyt, on elämämme vankka perusta. Se on kantanut koivistolaisia ulkoisten ja sisäisten myrskyjen keskellä vuosisatojen ajan ja sen - tuon Jumalan armon - varaan saamme itsemme ja toisemme tälläkin hetkellä jättää. Se kantaa meitä samalla tavalla kuin opetuslapsia myrskyn keskellä, vaikka he eivät sitä huomanneetkaan. Se on läsnä tälläkin hetkellä meidän elämässämme. Isä pitää meitä kädestä - öin ja päivän.

Rukoilkaamme:

Me kiitämme sinua, Taivaallinen Isämme, merestä. Sinä siunast meren ja kaiken sen, mitä siinä on ja elää. Meri on monella tavalla antanut meille elannon.

Me kiitämme sinua, Taivaallinen Isämme, siitä vuosisatojen työstä, jota esi-isämme ja -äitimme ovat tehneet. Anna meillekin rohkeutta elää sinun tahtoasi noudattaen, sinuun turvaten, niin kuin isämme ja äitimme tekivät.

Me kiitämme sinua, Taivaallinen Isämme, kaikista niistä rukouksista, jotka ovat meitä kantaneet. Me kiitämme armostasi ja rakkaudestasi. Sinun pyhiin käsiisi jätämme itsemme ja toinen toisemme.

Aamen

PS Vanari on myrskylyhty, toim. huom.

Meille kaikille rakas

**Kerttu Lea
NURMIO**

os. Reitti

s. 25.9.26 Koivistolla
k.22.6.09 Kemiössä

*Tulemme tänne tietämättä, miksi
ja mistä, vain kuin virran vietäviksi -
ja haivumme pois tietämättä, minne -
kuin tuuleen lentohiekan hiukkasiksi*

Lämmöllä muistaen
Lapset ja lapsenlapset perheineen
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 4.7.09 Kemiössä läheisten läsnäollessa.
Lämmin Kiitos osanotosta.

Rakkaamme

**Kerttu
HUISKALA**

o.s. Seppälä

* 19.10.1924 Koivisto
† 19.6.2009 Turku

Kaivaten
Sisarukset perheineen

*Oli sulla sydän niin lämmin, hellä
paikka siellä meillä jokaisella.
Muistosi kaunis voimaa antaa,
surun raskaan hiljaa kantaa.*

Siunaus toimitettu läheisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

ISSBN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitetun ilmoitusmaterian tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm

Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

Lasten kuvalliset onnittelut 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/ tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

**Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti** p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset

aina kirjallisena tai sähköisesti edellämäinnittuihin osoitteisiin.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 24e, sisältää vuoden

jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös

maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e.

Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja

kirjoituksia julkaistaan seuran kotisivuilla

www.koivistolaiset.net, jossa myös tämäkin lehti on luettavissa myöhemmin.

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi

muualle maailmaan +12 e/vuosi

Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

Kesätoimittaja

Pinja Piira

– Puheenjohtajalt' iteltää –

Taasha myö tavattii

Vuoden odotetuin tapahtuma on taas takana päin. Koivistojuhlat vietettiin viikko sitten Kaarinan Piikkiössä kaikin puolin onnistuneissa olosuhteissa. Säänhaltija pani parastaan ja niin tekivät myös tilaisuuden järjestäjät. Kahden päivän aikana Savelanrinteen koululla kävi yli 500 koivistolaista ystävineen.

Erityisen merkille pantavaa oli mielestäni se, että osanottajien ikäjakautuma oli varsin laaja. Ainakin neljä sukupolvea oli parhaimmillaan paikalla ja nuorten määrä oli ilahduttavan suuri. Itse toin juhliin myös 97-vuotiaan äitini, joka lienee vieraista tällä kertaa iäkkäin. Hän oli juhlista innoissaan ja olisi halunnut haastaa kaikkien vastaantuljoiden kanssa ikään katsomatta. Katse haki innokkaasti vanhoja tuttavuuksia ja ikätovereita heitä kuitenkin enää isommin tapaamatta. Selvästi hän aisti koivistolaisuuden ja koivistolaiset perinteet. Vaikka väsymys alkoi painaa, juhliilta poistuminen pani mielen haikeaksi. Häntäkin havaitsi kuitenkin ihan oma-aloitteisesti ilokseen nuorten aktiivisen osuuden Piikkiön päivillä.

Kaikesta näki, että Turun ja ympäristön Koivistolaiset olivat panneet parastaan päivien onnistumiseksi. Ohjelma oli monipuolinen ja esitykset ansiokkaita. Aikaa kokoontumiselle ja haastamiselle oli runsaasti ja tarjoilu pelasi. Tantsut Pontelassakin saivat kohtuullisen vastaanoton ja tunnelma oli korkealla ja lattia ahkerassa käytössä.

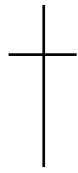
Joissakin puheenvuoroissa emmittiin minkälainen mahtaa olla Koivistojuhlien tulevaisuus. Löytyykö järjestäjiä ja puhuttelevatko ne tulevaisuudessa enää nuorempia sukupolvia? Jos Piikkiön päivistä uskaltaa vetää vähänkin johtopäätöksiä, koivistolaisuus elää ja voi hyvin. Osanottajia riittää tuleviinkin juhliin eikä epäile, etteikö löydy myös järjestäjiä. Seuraavat Koivistojuhlat pidetään heinä-elokuun taitteessa 2010 Mäntsälässä ja aivan varmasti sitä seuraavat 2011 jossakin muualla.

Haluan vielä kerran näin julkisesti kiittää Turun ja ympäristön Koivistolaisia, kaikkia järjestelyihin tavalla tai toisella osallistuneita hyvin järjestetyistä ja miellyttävistä juhlista ja myös juhluvieraista sekä toivottaa menestystä mäntsäläläisille seuraavien juhlien järjestämisessä. Uskaltakaa olla omatoimisia ja ennakkoluulottomia. Kyl myö sit tullaa Mäntsälää!

Juha-Veikko Kurki
puheenjohtaja

Juha-Veikko Kurki ja Eero Ahtikari

Isämme, veljemme

Leevi Gabriel PIELA

s. 22.6.1929 Koivistolla
k. 2.6.2009 Jämsässä

*Ei kyyneleitä,
ei murhe meitä
saa tällä hetkellä masentaa.
On taisto laannut,
hän levon saanut
on hälle auennut rauhan maa.
Hän lapsen lailla
niin huolta vailla
vain Isän armohon turvasi.
Näin luottavasti
ja rauhaisasti
hän Herran helmahan nukahdi.*

Muistaen, kaivaten
Lapset perheineen
sisaret ja veljet perheineen
sukulaiset ja ystävät

Siunaus on toimitettu
omaisten ja ystävien
läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Taito Pentti JOUTSIMIES

* 8.10.1927 Koivisto
† 16.7.2009 Turku

*Kesäisen päivän kirkkoudessa
pysähtyi sydämesi pursi
armon auringon sylihin.*

Kaivaten
Asta
Aila ja Hannu
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu. Kiitos osanotosta ja myötäelämisestä.
Kiitos Mehiläisen hoivakodin henkilökunnalle
Pentin hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

Irja Ellen PIIPARINEN

os. Lenkkeri

s. 9.7.1918 Koivisto
k. 17.6.2009 Lahti

Kiitollisuudella kaivaten
Tarja perheineen
Jonna

*Hoivastasi hellimmästä,
jonka sain sulta,
Luoja sua siunatkohon,
oma äitrikulta
Tarja*

*Sitten kun kulkenut oon joka puulla
ja palannut paljain jaloin
lähtöpaikkaani;
johda uuteen maahan
välkkyviin valoin.
(Niilo Villanen)*

Siunaus toimitettu läheisten ja ystävien
läsnäollessa Mukkulan kirkossa 6.7.2009.
Lämmin kiitos osanotosta.

Puolisoni, Isämme, Ukkimme ja Isoukkimme
Kauppalaivuri

Usko Veikko Johannes IVASKA

* 24. 6.1917 Koivisto
† 12.7.2009 Turku

Kaivaten
Taimi
Kari ja Pirjo
Kaisa
Maija, Tomi ja Aku
Ari ja Outi
Johanna, Marko, Alisa ja Essi
Antti, Pia, Anton ja Emma
Tero ja Marjaana
Lauri ja Lotta
Ilmari ja Laura

*Minne meri ja taivas kantaa,
minne aalto ja tuuli käy,
siellä nouseva aurinko hohtaa
ja sydämelles lempeän rauhan suo.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Taimi Helena SEPPÄLÄ

o.s. Kauppila

s. 28.8.1923 Koivisto, Partiala
k. 11.6.2009 Salo, Kisko

Kiittäen ja kaivaten
Jukka
Kaija, Olli, Esa ja Taina
Otto-veli
Martta-sisko
sisarten lapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*Hiljennyt on sydän kallis,
sammunut on kate hyvä,
lepää käsi apuun valmis,
meille jää vain suru syvä.*

Siunaus toimitettu 27.6.
Lämmin kiitos osanotosta.

Suomen
Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteinä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651
Sihteeri, Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1A2,
02280 Espoo. puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki
Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj
07190 Halkia
puh. 019-664 8112
Hallituksen muut jäsenet:
Hannu Veijalainen, Lahti. 03-228 5621
varalla Raimo Kyytsönen, Mäntsälä

Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku
Seppo Mäkinen, Anjalankoski. 040-506 0430
varalla Martti Karvonen, Kausala
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo
Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
Intiankatu 11, 00560 Helsinki
puh. 09-797 011
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Leevi Piela (1929 - 2009) in memoriam

Kesäkuun alussa saapui suruviesti Jämsästä. Leevi Piela, joka vasta parisen vuotta sitten oli muuttanut Helsingistä Jämsään, oli siirtynyt ajasta ikuisuuteen vaikean sairauden murtamana 2.6.2009, vain kolme viikkoa ennen kuin olisi täyttänyt 80 vuotta.

Useat Leevin monista ystäväistä ja tuttavista varmaan muistavat Leevin ”televiisosta tuttuna” tummapukuisena herrasmiehenä, joka harava kädessään jutusteli Kallion kaupunginosan puistossa muun talkooväen joukossa tumma leveälieriinen huopahattu päässään muistuttaen erehdyttävästi pappismiestä. Vain liperit kaulasta puuttuivat. Leevihän oli aina pukeutunut viimeistellyn huolellisesti.

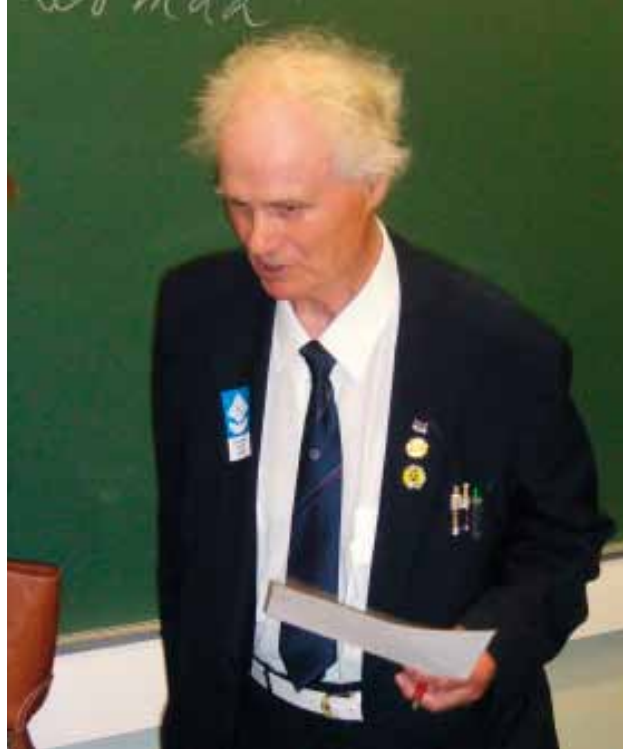
Leevi Piela siunattiin viimeiselle matkalleen Porvoossa Näsin hautausmaan kappelissa läheisimpien sukulaisten läsnäollessa ja laskettiin hautaan isänsä ja äitinsä viereen lauantaina 27.6.09. Siunauksen toimitti Tuire Huovinen Westerlund.

Leevi Piela syntyi Koiviston Saarenpäässä Hyttölän kylässä 22.6.1929 toiseksi vanhimpana Johannes ja Impi Pielan kymmenestä lapsesta. Leevi oli äidillensä erityisen rakas. Pienenä poikana, koskapa oli utelias pikku vesseli, hän kerran kurkotteli liitalta kattilaa, nähdäkseen, mitä siinä oikein kiehui. Ylettyi juuri verran hellan reunan yli, että sai kaadettua kattilallisen kiehuva vettä päällensä. Lääkäri ei antanut mitään toivoa lapsen pelastumiselle. Mutta äitipä ei antanut periksi: yöt päivät läpeensä hän rasvasi lapsensa ja kantoi itkevää lastaan sylissään lakanoiden välissä. Ja niin vain poika pelastui elämälle, vaikka kaikki toimet olivat tuntuneet täysin turhilta tilanteen näyttäessä jo täysin toivottomalta.

Leevin ensimmäinen evakokotaival alkoi, kun hän oli vain kymmenvuotias poikainen. Se vei aluksi Hämeenseen mutta päättyi lopulta Elimäelle Isoon pappilaan, missä Leevi jatkoi koulunkäyntiään viiden kilometrin päässä lähellä nykyistä Arbotumia. Kovilla pakkasilla jalan kuljetuilla koulumatkoilla Leevi mieluummin ”otti turpiin” paikallisilta pojilta, jotka kävivät kimpun joukolla, jolloin Leevi juoksi karkuun toisin kuin isoveljensä, joka vastasi iskuun iskulla. Leevi suostui toimimaan papin apupoikana ruokapalkalla. Hän ajoi armeijan pakko-otolta säästyneellä hevosella milloin maitoa meijeriin milloin puukuorman metsästä taikka lantalasta lantaa peltoille.

V. 1943, kun karjalainen siirtoväki pääsi palaamaan takaisin kotiseuduilleen, Leevi osallistui, vaikka vasta poikainen olikin, seudun jälleenrakennukseen. Johannes-isä oli opetellut samannimisen serkkunsa opastuksella muurarin taidot, ja Leevi kulki aluksi isänsä mukana, mutta teki myöhemmin yksinkin muurarin töitä venäläisten vankien toimiessa hänen ”hanslankareinaan”.

Jo seuraavana vuonna tuli kuitenkin eteen uusi pakomatka, kun neuvostojoukot aloittivat suurhyökkäyksensä Kannaksella. Kesken jääneen talonpiipun päälle jäivät kaikki muurarin tamineetkin vatupassia myöten, kun lähtö oli niin kiireinen. Tällä kertaa evakomatka suuntautui Turun

seudulle Särkisalon pitäjään Hakkalan koululle. Kun nassa tarvittiin nuohoojaa, ja vaikka Leevi oli vasta 15-vuotias poikainen, hänet valittiin tuon erittäin laajan saaririkkaan pitäjän nuohoojaksi. Työmatkat olivat pitkiä, niin maitse kuin vesitsekin. Senpä vuoksi hän tarvitsi polkupyörän kulkuvälineekseen. Kaikki oli tuohon aikaan kortilla, mutta hän sai luvan ostaa itselleen käytetyn polkupyörän, jonka hän välillä nosti veneeseen soutuakseen salmien yli mantereelta saarelle, saarelta toiselle. Työ oli vastuullista ja vaativaa, koska siihen kuului myös palomääräysten valvonta pitäjässä, mutta Leevi oli tarkka työssään, siisti ja ahkera, joten hän menestyi niin, että naapuripitäjänsäkin kartanoiden ja talojen omistajat pyysivät häntä nuohoamaan (määräysten vastaisesti) heidänkin rakennuksiansa.

Työssään Leevi oppi tuntemaan kaikki pitäjän uunit ja hormit makuukamareita myöten ja samalla tutustui suureen määrään niin tärkeitä kuin vähemmän tärkeitäkin ihmisiä

alkaen Förby Ab:n kalkkitehtaan ”Kalkki-Petteristä”, Peter Forströmistä ja Kemiön Strömman kartanon omistajattaresta, kauniista rouva Alfthanista aina taksimies Pauli Ruohoseen, joka puukaasutinautollaan kuljetti nuorisoakin tanssipaikoille.

Leevillä oli tavattoman hyvä muisti ja niinpä hän osasikin vielä pari vuotta sitten luetella tarkalleen pitäjän kaikki kartanot ja maatilat omistajasukuineen. Kaikkiin paikkakunnan karjalaisiin perheisiin hän tietenkin tutustui toimessaan myös. Niinpä hänellä olivatkin jokakesäisillä Koivistojuhlilla, joilla hän monen viime vuoden aikana toimi Saarenpään-Hyttölän kyläkokousten puheenjohtajana, tavattomasti ystäviä ja tuttuja. Näiden kanssa hän usein jäi jutustelemaan pitkäksikin toveiksi. Aivan viime aikoihin asti hänellä oli tapana käydä Särkisalossa tapaamassa siellä vielä olevia tuttujaan.

Nuohoustyön ohella Leevi Särkisalossa ollessaan kävi, joskus isän kanssa joskus yksinään, myös muuraa-

*”A työ älkää lähtekö mihikää!
Vaikk’ mikä tulis, ni kottii jääkää!”
Ovensuusta vielä lähteissään
mies vaimoan vannottaa, kiirehtäin
juoksujalkaa pattereille Saarenpään.
”Mihi myö nyt kotoont?!” äiti yrittää
lapsilaumaansa itkevää rauhoittaa.
Vaan aivan kuin varkain mielessään
huoli huomisesta alkaa voittaa alaa;
silmäkulmastaan kyyneleen pyyhkii, lapsilta salaa.*

*”Mihi mie höijjä kansaan jouvun nyt?
- seitsemä lasta ko maailmaa oon synnyttänyt.-
Yks justii oppiint kävelemmää,
nuorimmaista käyn taaskii inettämää.
Mihi myö nyt omaast kotoont männää?!”*

*Vaan mentävä on! Pian pyörällään
saaren poliisi polkee kylästä kylään,
talosta taloon, majaan matalimpaan
viluista viestiään ovelta ovelle vie:
On kaikilla edessä evakkotie!
Ei aikaa tuntia pidempään
lähtöön valmistua jää kenellekään.
Vain välttämättömimmän saa mukaansa ottaa!
Lähtöön valmiina laiva jo rannassa oottaa.*

massa ihmisille. Porvooseen muutettuaan Leevi oli vanhemman veljensä ohella isän ja äidin kanssa rakentamassa uutta kotitaloa Kaupunginhakaan. Sen jälkeen Leevi kulki isänsä lailla lähiseuduilla, varsinkin Askolasessa, muurarina karjalaisten rakentaessa uusia kotejaan. Jotkut ovat edelleenkin säilyttäneet heidän tekemänsä liitat, uunit ja savupiiput, eivätkä ole niitä hävittäneet uudistusinnossaan ja nykyaikaisiin laitteisiin panostessaan.

Leevin erinomainen muisti joutui myös koe-tukselle hänen toimiessaan Helsingissä Stockmannin kenkäosastolla, missä oli varastossa tuhansia kenkäpareja ja missä ei tuolloin vielä ollut nykyaikaisia tietokoneita käytettävissä. Leevi pystyi aina sanomaan, mistä mikin tietty kenkämalli löytyi. Johtajaportaan kanssa sinuksi Leevi jälleen päätyi muurauksammattinsa perusteella. Eikä vain Stockmannin, vaan monen muunkin laitoksen johtajat ja professorit.

Leevi oli verraton vitsien kertoja. Niinpä hänellä aina

riitti seurassa kuin seurassa kuulijoita. Hänellä riitti aikaa myös yhdistystoimintaan m.m. kotiseututyölle niin Kallion kaupunginosan asukkainen kuin Helsingin koivistolaisten parissa. Yksi Leevin harrasteista oli jo nuoruusvuosina herännyt keräily. Leevi keräsi vimamalla kaikkea vanhoista sanomalehdistä alkaen kalliisiinkin autoihin asti.

Leevi syntyi Karjalassa ja pysyi karjalaisena koko elämänsä ajan. Karjalaisena hänellä oli tavallistakin upeampi laulunääni, joka säilyi pitkälle vanhuusvuosiin asti. Ja musikaalinen kun oli, hän oli myös erinomainen tanssija.

Leevi Piela on, äitinsä sanoin, ”mänt sissää siint ovest, mist o suuremmat kii herrat käyneet.” Enää ei Leevi tarvitse passia eikä muitakaan proopushkoja Koivistolla kotisaaren koi-vua katsomassa käydäkseen.

Martti Piela

Lippis 8€
T-paita 13€

Kassi, 13€

Pöytäviiri 26€

Nukke 12cm, 12€

Koivistotuotteiden tilauksia
ottaa vastaan
Marja-Leena Montonen
Susuontie 36, 06200 Porvoo.
puh. 019-668 811, 040-500 5026

Äitini – Piisaarelainen

Äitini Irja Piiparinen (os. Lenkkeri) syntyi Koivistolla 9.7.1918. Taivaankotiin hänet kutsuttiin juhannuksen aattona 17.6.2009.

Tätä muisteloja kokosimme äidin kotona Lahden Mukkulassa Piisaarelaiset Koivistolla –kirjaa varten. Äiti oli silloin 85-vuotias, evakkoon lähtöajast palasivat hänen mieleensä ja miten vanhat ihmiset silloin 30.11.1939 jaksivatkaan lähteä evakko-taipaleelle. Itse hän oli nuori morsian ja muuttanut jo sulhasensa (isäni Sulo Piiparisen) kotitalalle Kiiskilään. Ensimmäinen lapsikin oli syntynyt.

Lapsuuttaan ja nuoruuttaan Piisaareissa äiti muistelee erityisellä lämmöllä. Saariyhteisö oli tiivis, surut ja ilot jaettiin, toisistaan pidettiin huolta.

Äidin kotitalo oli Keski-saareissa sijaitseva Lenkkerin talo. Varhaislapsuus asuttiin vielä ns. vanhassa talossa, Hantunmäellä. Siellä asuivat myös isovanhemmat, Aleksanteri ja Maria (os. Tammanen) Lenkkeri. He kuolivat molemmat 1920-luvun alussa ja heidät on haudattu Koiviston hautausmaahan. Heille syntyi neljä lasta, joista äitini isä Viktor oli nuorin. Äidinäiti oli Emma os. Kolkka. Äitini Irjan lisäksi Viktorille ja Emmalle syntyi poika Eelis, sekä vauvaiässä kuolleet Sirkka ja Sulo. Kaikki lapset syntyivät vanhassa talossa.

Aleksanteri-äijästä jäi äidilleni lämpimät muistot. Jos Irja-tyttö oli tehnyt jotain luvatonta, pakeni hän Aleksanterin luo, joka piilotti tytön puusängyn seinämän ja olkipatjan väliin. Kun Emma-äiti sitten saapui tytärtään hakemaan sanoi äijä, ettei tyttöä näkynyt. Etsijöiden lähdettyä nosti hän tytön polvelleen ja sanoi: ”Tule tänne Irja piikain niin äijä kopottaa” (=keinuttaa polvella)

Kun uusi talo valmistui, olivat äiti ja Eeliskin lähestymässä kouluikä. Koulumatkasta tulikin lyhyt sillä uusi talo sijaitsi aivan kansakoulun lähellä. Talo oli komea, taitavan puuseppä Hellbergin rakentama. Uuteen taloon muutti myös vuosiksi 1936-39 viisivuotiaana äidistään orvoksi jäänyt Viktorin sisaren tytär Leena Ahokas. Muut Leenan sisarukset jäivät isänsä hoiviin Koiviston kauppalaan. En-

nen evakointia Leena vietiin Kauppalaan mistä hän lähti muun perheensä kanssa eteenpäin.

Pihapiirissä oli navetta, talli, iso heinäsuoja, kolme aittaa, puuliiteri sekä sauna, jonka yhteydessä iso puuvaja. Sen yhtä osaa käytettiin kesäisin ruokailuhuoneena, kun väkeä oli enemmän. Koko ruuanvalmistus siirrettiin kesäksi saunan yhteydessä olevaan isoon tupaan. Hieman edempänä metsän laidassa olivat sikala (1-2 sikaa), maakellari ja kaivo. Uusi riihi sijaitsi Alvattiin vievän tien ja Lenkkerin pihan välillä. Vanhan talon luona oli myös riihi, jota pelkäsivät niin lapset kuin aikuisetkin. Siellä kuulemma kummitteli.

Talon pellot ja metsäpalstat sijaitsivat osin Alvatint puolella. Siellä olivat Ottaniitty ja Ottaniityn pelto. Lähinnä majakkaa oli Niemmen pelto. Saaren Sutelan puoleisessa päässä sijaitsivat Peräniitty ja Metsäniitty. Lähinnä kotia oli Tiikka –niminen pelto.

Talvisin pärjättiin oman väen voimin, mutta keväisin otettiin taloon palvelija, joka viipyi aina lokakuuhun asti. Palvelija asui aitassa Renki, monina vuosina Mikko Putus Alvatista, oli apuna päivisin, mutta yöpyi kotona. Paljolti olivat työt kesäisin naisväen harteilla, isäntä Viktorin seilattessa merillä.

Omassa rannassa rakennettiin rahtialus Eelis, joka kuljetti tavaraa Viroon ja Pietariin asti. Lastina oli etupäässä puutavaraa, suola, sokeria, viljaa ja Virosta tuotiin myös hevosia paluukuljetuksissa. Miehistöä oli 5-6 miestä, useat omasta saaresta, sekä kokki. Äitikin toimi kokkina laivalla kesällä 1939. Eelis-laivan lisäksi Viktorilla oli omistukseensa myös huvijahti sekä Saimaalla seilanneet alukset Tähti ja Vellamo. Ennen sotia Eelis-laiva oli myös puolustuslaitoksen palveluksessa. Saksalaiset kuljettivat miinanraivaajille polttopuita. Kotona Keski-saareissa tiedettiin milloin Eelis-laiva saapui kotirantaan. Silloin huudatti Viktor laivan pilliä ja kotiväki tiesi pistää saunan lämpiämään. Usein

Isäni ja äitini Sulo ja Irja Piiparinen o.s. Lenkkeri Lohjalla v. 1944

tuli koko miehistö Keski-saareen saunomaan. Joskus erikoiset tuliaisat matkoilta ilahduttivat lapsia. Äiti kertoi saaneensa upouuden polkupyörän, joka oli suuri ihme ja taisi olla saaren ensimmäisiä polkupyöriä.

Laivaperinteet jatkuivat uusillakin asuinsijoilla. Viktor-äijäni asettui sodan jälkeen Haminaan, jossa jälkeksi Haminaan, jossa hänellä oli mm. laivaromuttamo, jonka toiminimi oli Haminan Metallin ja Romu. Eelis-enosta tuli merikapteeni ja hän asettui Turkuun.

Kivenheiton päässä Lenkkerin talosta olivat ihanat hiekkakengät ja ranta, missä oma laituri. Lapsille paras uimaranta oli kuitenkin ison Koirakiven toisella puolella, missä erimuotoiset rantakivet toimivat istuimina, pöytinä ja piilopaikkoina mitä mielikuivituksellimmille leikeille. Lähellä oli myös osuuskaupan laituri mistä moottori Haaksi liikkoi kaksi kertaa viikossa Kauppalaan. Uusi työväentalo rakennettiin lähistölle.

Alvatista tuleville koululaisille matka Keski-saaresta sijaitsevaan kansakouluun oli melko pitkä ja hieman synkkäkin läpi pimeän metsän. Isoäitini Emma tarjosi kerran yösiijaa sisarensa pojalle, Ryöppösen Joukolle, syksyn pimeään aikaan. Yöllä pojalle tuli kuitenkin niin kova koti-ikävä ettei auttanut muu kuin Viktorin laittaa tuli vanariin (lyhtyyn) ja lähteä viemään Jouko-poikaa keskellä yötä kotisänkyyn Alvattiin. Oma koti kullaa kallis!

Hevoset kun ovat lähellä sydäntäni haluan kertoa pari

hevosiin liittyvää tarinaa. Äidiltänikin kysyin ensimmäiseksi, kun mietimme oliko valokuvia Piisaaresta, että eikö ollut yhtään valokuvaa jäljellä Piisaaren hevosista. Ei ollut. Lohdutuksekseni olen löytänyt Piisaaren matkalta metsätieltä läheltä Ottaniityn peltoa hienon hyvin taotun hevosenkengän. Joku saarelainen mainitsi jopa sepän nimen. Myös Lenkkerin talon raunioista löysin yhden ehjän tiilen, jossa oli hevosenkenkäleima. Näitä säilytän aarteina. Hevosia talossa oli yksi, joskus lisäksi naapurin hevonen lainassa työajossa.

Erikoisesti äiti muistaa yhden Piiu-nimisen tamman. Piiu oli hieman vauhko, se oli jalomuotoinen ja siinä taisi olla ripaus kuumempaa verta. Äiti vei usein Piiun ratsain kahden, kolmen kilometrin päässä sijaitsevalle peräniitylle. Ei siellä mitään aitoja ollut, sinna vain jätettiin hevonen syömään ruohoa ja illalla haettiin kotiin. Eräänä päivänä oli kuitenkin toisella hevosella haettu läheiseltä niityltä niittokuorma lehmille ja viikate oli pistetty pystyyn kuorman taakse. Piiu tuotiin samalla kotiin ja se juoksi vapaana kuorman jäljessä. Tulisena luonteena se kuitenkin kirmaisi kovaa vauhtia kohti kuormaa – ja kaula osui kuorman takana pystyssä olleeseen viikatteeseen. Verta tuli runsaasti ja kotiin ehdittyä Emma soitti puhelimella Eistilään tunnetulle verenpysäyttäjälle Lemmetille. Hän sanoi Emmalle: ”Menkää ulos katsomaan verta ei tule enää

tippaakaan.” Ja näin oli, haavaan laitettiin rasvaa ja Piiu parani täysin.

Toinenkin tarina Piisaareen liittyy osittain viisaiisiin hevosiin ja niiden selviytymiseen täpäristä tilanteista.

Äitini vihittiin Koiviston kirkossa aamulla 9.4.1939. Jäätä pitkin mentiin kirkolle, salmi oli umpijäällä. Kello kaksitoista tultiin kirkosta, jolloin Murtajan piti avata railo, mutta isä Viktor meni jäälle pysäyttämään Murtajan, jotta hääpari ehtisi takaisin. Läksiäisiä vietettiin nimittäin keskisaareissa kodissa ja kotona vieraita monista kylistä.

Illansuussa lähdettiin Kiiskilää kohti, missä hääjuhlat odottivat. Osa Piisaarelaisista lähti kelkoilla kohti Härkälän ranta. Arvi Putus on kertonut tästä hääretkestä seuraavaa: ”Railo oli avattu ja osa miehistä meni jo edeltä käsin laittamaan lautoja jään yli. Jäälohkareet olivat niin isoja, että niitä pitkin pääsi yleensä hyvin yli railon. Hevonen uskalsi lähteä rohkeasti ylitykseen ja sai etujalat kiinteälle jäälle. Takajalat putosivat mereen ja rekeen tuli vettä. Morsiamen jalat, helmet ja harsot kastuivat reessä. Hevonen ponnisti kuitenkin notkeasti jäälle ja pelasti tilanteen niin että hevosen edellä kulkeva veli Eelis ja takana tuleva sulhanen Sulo huokasivat helpotuksesta.”

Häätaloon oli jo tullu toisen käden tieto tapahtuneesta ja osa häävieraista luuli, että hääjuhlat muuttuvat surujuhaksi, kun morsian on mennyt mereen ja vielä

kaikki Piisaaresta saadut häälahjatkin olivat samassa reessä! Näin ei onneksi ollut asia vaan neljä kilometriä yli jään ja kaksi kilometriä mannerta pitkin selvitettiin onnellisesti ja hääjuhla voi alkaa sulhasen kotitalossa Kiiskilässä.

Sieltä myös alkoi äitini evakko-taival 30.11.1939. Kello 21 edellisenä iltana käytiin ilmoittamassa, että

kello kuusi aamulla on ol-tava rannassa ja laiva lähtee Karppilaan. Vielä viimeksi äiti ja Ida-anoppi loivat silmäyksen leiväntuoksuiseen tupaan, kesäverhot oli juuri vaihdettu talviverhoiksi ja koti jäi siistiksi. Ida kanto leipäsäkkiä. Hän oli edellisenä päivänä leiponut viikon leivät. Isäni veli Kaarlo jäi hoitamaan kotieläimiä. Häntä ei oltu sairauden vuoksi kelpuutettu armeijaan. Isä ja veli Raikas olivat rintamalla. Ensimmäisenä joulukuuta tuli kova talvi ja lunta, mutta vielä päästiin Karppilaan, äidillä oli muun kantamuksen lisäksi tiukasti vällyjen sisällä neljäkuinen veljeni Taisto.

Keskisaaresta ennen jäiden tuloa -39 lähti Viktor Eelis-laivalla kohti Haminaa. Emma jäi vielä saareen huolehtimaan eläimistä ja lähti sieltä evakkoon tammi-kuussa -40. Osuuskaupan hoitaja Lilja Vartiainen oli myös viimeisten lähtijöiden joukossa.

Taakse jäi rakas saari, jota äiti vielä viimeisinäkin elinpäivinä muisteli: ”Siellä mie synnyin, lapsena leikin, rannalla hietikkosannalla...”

Äiti eli pitkän elämän lämpimin sydämin, muista huolehtien, mutta kotiseutua sekä ihmisiä siellä ikuisesti kaivat.

Tarja Sopen-Luoma

jatkuu sivulta 1

Huovutusta, maalausta ja kuunari Koivisto kunniaan

Koululuokissa vietettyjen kylä- ja sukukokousten lisäksi kuvataiteen luokassa järjestettiin taide- ja askartelupaja nuoremmille. Lapset ja nuoret saivat ammattiapua erilaisten koristeiden tai avaimenperien huovuttamisessa. Muovisissa vesisäiliöissä lillui villan lisäksi myös paperi, sillä monet innostuivat tekemään kauniita kortteja painamalla muottiin eriväristä paperimassaa ja koristellen omatekoisen paperin lautasiinon kivoilla kuvilla. Marimekon Unikkokukat taisivat tässäkin nousta kärkisijoille.

Koivistolaista käsityöperinnettä jatkettiin tekemällä pienoismalleja vuonna 1946 valmistuneesta Kuunari Koivistosta. Tuula Mickelsonin (os. Kukko) ohjauksessa espoolainen Pekka ja piikkiöläinen Severi, 12v, malttoivat tehdä pikkutarkkaa näpertelyä vaativan ”minipienoismallin” Erikoishammashoitajana toimineella Mickelsonilla oli työhön tarvittavat välineet. Erilaiset hammaslääkärin piikit ja koukut sopivat

työhön kuin nakutettu. ”Isä opetti minut 11-vuotiaana tekemään pulloveneen, joita koivistolaiset ovat tehneet paljon. Vuonna -96 aloimme siskon kanssa tekemään näitä enemmän. Hänen kanssaan usein naurammekin erälle käänteiselle jutulle. Koivistolaiset miehet kun askarteli laivojen pienoismalleja niin pankit osti ne koristamaan aulojaan, ja niistä saadut rahat he kantoivat kapakkaan. Siskon kanssa me taas tehdään nykyistä kapakkoina toimivista laivoista pienoismalleja, myydään ne ja viedään rahat pankkiin.” kertoo Mickelson harrastuksestaan.

Piilenheitossa riittää porukkaa

Ei-koivistolaisittain tikanheitto sujui aurinkoisessa säässä leppoisan rennolla kisailumielellä. Yhden euron osallistumismaksulla tikkaa sai heittää yhden kierroksen. Viidellä tikalla heitettiin tuloksia laidasta laitaan, parhaimmat lähempänä 40 pistettä. Nuorten, veteraanien, naisten ja miesten sarjoissa käytiin kussakin tasainen kamppailu. Miesten kilpailu ratkaistiin aivan kilpailuajan viimeisinä hetkinä, kun Esko Kokkala heitti viimeisellään voittoon yltä-

neen 37 pistettä. Piilenheiton kirjanpitoa johtanut Jarmo Tähtäpää joutui tarkkoihin hommiin. Tasatuloksen 37 pistettä heittäneiden kesken voitto ratkaistiin toiseksi parhaiden tulosten perusteella.

Piilenheitossa kävi tosiaan sutina, sen verran tiivistä tahtia piikki tauluun lensi. Kouluruokalan antimien ääreltä kiirehtineet ehtivät kuitenkin oman tuloksensa heittää, Talvi Kiias taisi nakata useammankin. Tikkapaikan läheisyydessä komeilleet vanhat kalastusvälineet saivat myös yleisönsä liikuntahallin iltaohjelmaa odotelleista.

KIITOKSII

*Suurkiitokset jokaisel Koivisto-juhlii kävijäl ja erityisest kotojoukoil.
Ko unohettaa lankeemiset ni hyväst kaik mäni.
Hyvvää loppukessää kaikill.*

Järjestelytoimikunta

Muistojen hetkiä

Lauantai-iltapäivällä palkittiin piilenheitäjät liikuntahallin juhlasalissa. Nuorten sarja sai palkintonsa ensimmäisenä, jonka jälkeen oli vuorossa veteraanit ”Täs on nyt nää toiset jotka ei myöskään jaksaa palkintojaan odottaa, eli veteraanit. Tää sarja oli myös tytöille vaikka pojat oli nyt parempia.” selosti kotiväen ykköspuuhamies Eero Ahtikari. Osa palkituista oli ehtinyt jo lähteä iltatansseja odottelemaan, ja Henri Mäkeläisen hakiessa pokaalia Ahtikari muisti kertoilla ”Nii juu kiitokset vaan, nää on kerran ammuttuja pokaaleja, mutta Mäkeläisellä tuli muutto niin yks huoneellinen tais jäädä ylimääräseks.”

Iltaohjelmaan kuului viimeisen päälle mietitty ja lavastettu näytelmä ”Kuunariparkki Venus seilaa pilivinnii” Erilaiset vanhat yhteislaulut tulivat jälleen esiin kun yleisökin pääsi laulamaan näyttelijöiden kanssa, kuunariparkki Venuksen seilatesa matkaansa Koivistolta Tanskan salmiin ja takaisin. Hauskana yk-

Pullolaivat askarruttivat juhlilla monia

Koivistolaisia kalastusvälineitä

Tanssilattia täyttyi illan kuluessa lähes tungokseen asti

”Se vaikee” naiskuoro Carmeninae apulaulajineen

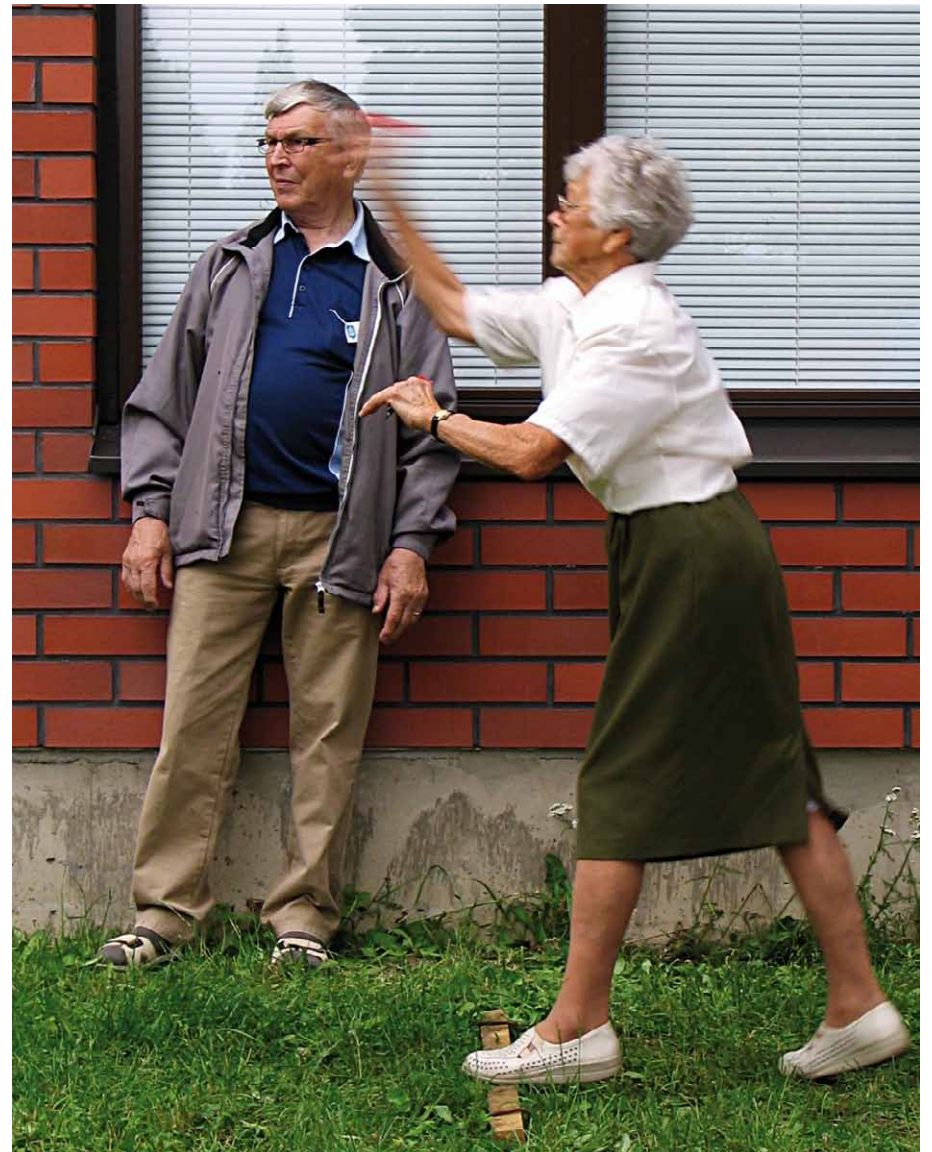
sityiskohtana oli vanha äänitetty lokikirja, jota päästiin kuuntelemaan useassa kohdassa näytelmää, ja joka näyttelijöiden puvustuksen lisäksi ohjasi katsojat merelliseen kevääseen vuosikymmeniä taaksepäin.

Näytelmästä päästiin kuuntelemaan runonlausuntaa ja kauniita jousisoitinsäveliä, jotka johtivat Kylien kynttilöiden sytyttämiseen. Vasta lauantai-aamuna piikkiöläisellä metallisepällä valmistunut komea musta kynttilänjalka oli saanut koristeekseen Koiviston vaakunasta tutun purjeveneen, ja kylien kynttilät pääsivätkin hohtamaan korkealla. Eri kyläväkien noustessa seisomaan hahmottui osuvasti Koiviston kylien suuri määrä. Iltapäivän rauhallisesta muisteluhetkestä väki lähti lähes suoraan päätä pistämään jalalla koreaksi läheiseen nuorisotalo Pontelaan, jossa nautittiin myös pientä iltapalaa.

Pinja Piira

Piilenheitossa riitti väkeä jonoksi asti

Talvi Kiias tikkaa heittämässä

Heittotyylejä oli yhtä monta kuin heittäjiäkin

Anton Orava laivan pienoismallin kimpussa

Mervi Miiluniemi paperin teossa

Miehistö kuunariparkki Venuksen kannella

Juhlasalin penkit täyttyivät koivistolaisista

Vuoden Koivistolainen 2009

Yrjö Kaukiainen, emeritusprofessori.

Suomen Koivisto Seura valitsi vuoden 2009 koivistolaiseksi emeritusprofessori Yrjö Kaukiaisen. Vuoden koivistolaiseksi nimetään vuosittain tieteen, taiteen, kulttuurin, tai muun yhteiskunnallisen toiminnan parissa merkittävä, Koivistojuurinen toimija. Helsingin Yliopiston Euroopan historian professuurista eläkkeelle jääneelle Kaukiaiselle on meri monen koivistolaisen tavoin ollut sekä elämäntyö, että intohimon kohde. Merenkulun historian tutkija ja tuntija saapui juhlille saaristosta, Paraisilta, jonne perheen purjevene oli juhlahetken ajaksi jätetty parkkiin.

Professori Kaukiainen on merkittävällä akateemisella urallaan paneutunut talous- ja sosiaalhistoriaan, erityisesti merihistoriaan, väestöhistoriaan, Vanhan Suomen historiaan sekä tiedonkulun historiaan. Hänen tutkimustyönsä on keskittynyt 1700–1800 lukuihin. Laajassa kirjallisessa tuotannossaan monet teokset koskettavat hyvinkin suoraan koivistolaisten historiaa. Koiviston merenkulun historia tai Rantarosvojen saaristo, Itäinen Suomenlahti 1700-luvulla olkoon näistä esimerkkeinä.

Menneen tutkija katsoo luotavasti myös tulevaan. Itämeren biologinen kunto on määrätietoisin toimin pelastettavissa. Suomalainen merenkulku jatkuu muuttuvissa olosuhteissa, kuten historia on opettanut, mukautuen tuotantotekijöihin ja kehittyen uusien teknologioiden myötä. Suomen maantieteellinen asema pitkän rannikon maana ei tule muuttumaan ja tavaraa kuljetetaan merten yli jatkossakin. Se miten verotuksella, julkisilla toimilla maailmanlaajuisestikin merenkulkua ohjailaan, vaikuttaa tuki siihen, minkä lipun ja millaisilla miehistöillä ja kalustoilla rahtia kuljetetaan.

Koiviston sataman tulevaisuuteen historioitsija sen sijaan suhtautuu varauksella. Öljysataman ja kaasuputken myötä Koivisto, tai paremminkin Primorsk, sementoidaan venäläisille strategisesti tärkeäksi paikaksi ja tuota asemaa eivät muut länsimaat helpostikaan kyseenalaista, jos kyseisten maiden energiapolitiikka on riippuvainen toimivasta energia- ja kaasuputkikyhteistyöstä. Koiviston palautuminen vapaaksi Itämeren huviveneilijöiden satamaksi edellyttäisi puolestaan merkittävästi helpottuvaa rajanylityspolitiikkaa.

Palkittu professori Yrjö Kaukiainen oli kutsuttu myös Piikkiön Koivisto-juhlan pääpuhujaksi. Merenkulun historian sijaan hän puhui tavalliselle ihmiselle varsin läheisestä asiasta: koti-ikävästä. Kuinka kotiseutuikävä korostuu tilanteessamme, jossa kotiseutu on menetetty kaksinkertaisesti – ei vain rajan taakse vaan myös

ajan taakse. Seuraavana on toimituksen muokkaama lyhennelmä juhlapuheesta:

Koti-ikävä menneeseen maailmaan

Helmikuussa Karjala-lehdessä ilmestyi Säkkijärvellä syntyneen kirjailijan Antti Sepän (1934) kirjoitus: ”Loppuikäisen koti-ikävän saattohoitoa.”

”Kun lapsena joutui lähtemään kotoa, ikävä hukkuu isoksi kasvamiseen, murrosikään, aikuistumiseen. Kun elämä on pitkälle eletty, vika on nuorentunut, koti-ikävä voimistunut. Se on loppuikäinen, sillä vaikka ihmeen kaupalla saisi takaisin syntymäpaikan, paikan jossa lapsuuskoti oli, ei se koti-ikävää poistaisi, sillä mennyt maailma ei palaa.”

Olen varma, että Sepän sanat koskettavat monia. Silti minusta tuntuu, että näitä Koivisto-juhlia ei enää järjestetä siksi, että niillä harjoitettaisiin ”loppuikäisen koti-ikävän saattohoitoa”. Suurin osa heistä, jotka olivat aikuisia 1930-luvun lopulla, on jo päässyt ikävästään lopulliseen rauhaan, ja tuon ajan lapsetkin, Sepän sukupolvi, on kutistunut melko pieneksi vähemmistöksi. Uskallan arvata, että jos tänne tulisivat vain ne, jotka kärsivät omakohtaisesti koti-ikävästä, meitä olisi täällä paljon vähemmän. Näyttää siltä, että koivistolainen kotiseututunne – ja ehkä myös joku osa tuosta elinikäisestä koti-ikävästä – on siirtynyt vanhemmilta toiseen, kolmanteen ja ehkä jo neljälänteenkin polveen.

Jos en olisi sattunut lukemaan Sepän kirjoitusta, olisin puhunut juurista, en niinkään koti-ikävästä. Itse olen sen verran Seppää nuorempi, että ehdin asua Koivistolla vain joitakin, lähes unenomaisia kuukausia; kun varsinaiset lapsuuden muistoni keskittyvät neljään varsinaissuomalaiseen evakko-paikkaan. Ei ole ihme, että sellaista ikävää, jota vanhemmat tunsivat, ei edes päässyt kehittymään. Silti minulle ei jäänyt epäselväksi se, mistä olimme peräisin, että olimme koivistolaisia myös uusilla asuinsijoilla.

Kouriintuntuvaksi tämä juurien muistaminen on tullut sen jälkeen, kun kotiseutumatkailu pääsi käyntiin. Koivistolaiset ovat voineet palata juurilleen samaan tapaan kuin Ruotsiin 1970-luvulla tai Amerikkaan ennen 1. maailmansotaa muuttaneiden suomalaisten jälkeläiset. Jälkimäiset ovat siirtoväen perillisiä paremmassa asemassa: he voivat nähdä sukujensa maiden lisäksi myös sukujensa edustajia. He voivat kokea olevansa osa pitkää, näihin päiviin asti ulottuvaa asutuksen ja kulttuurin jatkumoa. Siirtokarjalaiset saavat etsiä juuriaan ja isiensä asuinpaikkoja maasta, missä ei enää ole Koivisto- tai Säkkijärveä. He joutuvat etsimään juuriaan alueelta, jossa kulttuurin jatkumo on kerran täydellisesti katkennut – ja jossa tuo katkeaminen pyritään vakenemalla sivuuttamaan.

Käynnit Koivistolla ja erityisesti saarten puolella ovat olleet elämyksiä. Vanhasta kotitalosta on jäljellä kivijalka, joten en ole päässyt tarkistamaan hämää muistikuviani huoneista. Ympäristössä oli hämmästyttävä piirre, vaikka suurin osa kylän taloista oli kadonnut, oli myös uusista isännistä merkkejä harvassa. Tiet ja polutkin kulkivat yhä siellä, missä ne vanhan kartan mukaan olivat kulkeneet jo ennen talvisotaa. Hiekkapohjaisen kankaan mentyään eivät tuntuneet kasvaneen lainkaan. Tuntui, kuin olisi kulkenut arkeologisella kaivausalueella, missä tutkijat olivat paljastaneet muinaisten asuinsijojen pohjat ja jopa entisten ihmisten kulkuväylät. Oli tavallaan lohdullista ajatella, että alkuperäiskansan jalanjälki oli vuosisatojen aikana painunut niin syvälle. Ainoa merkittävä uudempi elementti maisemassa olivat pommien kuopat.

Kaikkialla suomalainen

menneisyys ei ole pinnassa: luonto on rehevempää kuin karupohjaisilla saarilla tai uusien asukkaiden rakentamat kylät, kolhoosit ja taajamat ovat peittäneet asutusjäänteet. Ainakin Koiviston syrjäisemmissä kylissä käynti on kuin aikamatka. Jos puuttuvat talot rakennettaisiin uudelleen, koko entinen maailma voisi prinsessa Ruususen tavoin herätä henkiin. Vielä 2000-luvulla ainakin saarikylissä ja jopa Primorskin taajaman laidoilla nykyasutuksen ulkoiset elintason merkit ovat kuin menneestä ajasta: ne eivät suurestakaan poikkea (ainakaan positiiviseen suuntaan) siitä, mitä olisi voinut nähdä 30-luvulla.

On hyvä muistaa että talvisodan puhkeamisesta tulee syksyllä 70 vuotta – siinä ajassa Suomi on muuttunut enemmän kuin aikaisemmin sadan tai kahdensadan vuoden mittaan. Osa tätä suurta muutosta on ollut elintason huikea nousu: 1930-luvun lopulta suomalaisten keskimääräinen reaalin tulotaso on melkein kymmenkertastunut. Vielä suurempi on ollut yhteiskunnan rakennemuutos: 1930-luvun lopulla yli puolet väestöstä sai toimeentulonsa maataloudesta, ja kaupungeissa tai muissa taajamissa asui noin kolmasosa; nykyisin maalaiskylissä asuu vain viidesosa suomalaisista ja kaikista työssä käyvistä enää nelisen prosenttia saa toimeentulonsa maataloudesta.

Nämä muutokset ovat mullistaneet myös koivistolaisten elämän. Vaikka Koivistolla oli kaksi suurta taajamaa, kauppa ja Makslahti, noin 2/3 evakkoon lähteneistä oli yhä pienviljelijöitä, jotka olivat eläneet parin kolmen hehtaarin tiloilla ja joiden toimeentulossa kalastuksesta, merenkulusta ja muista sivuelinkeinoista hankituilla lisätuloilla oli suuri merkitys. Juuri pienviljelijät kokivat suomalaisen yhteiskunnan muuttumisen kaikkein voimakkaimmin. Koivistolaisten evakkojen kohdalla uudelleen asuttaminen synnytti myös aivan erityisiä ongelmia. Toki Suomi huolehti pakolaisistaan poikkeuksellisen hyvin. Silti koivistolaiset joutuivat usein luopumaan perinteisestä elämänmuodostaan. Tämä johtui siitä, että korvaustilat sijaittivat kaukana merestä. Monet olivat ottaneet verkot ja

pyydykset mukanaan evakkoon, mutta niille ei ollut käyttöä. Sopeutumista saattoi vaikeuttaa sekin, että koivistolaiset hajotettiin poikkeuksellisen moneen pitäjään, niin että yhteydet entisiin naapureihin ja sukulaisiin kävivät hankaliksi.

Vasta viime aikoina on ryhdytty puhumaan avoimemmin sopeutumisongelmista, joita siirtoväki kohtasi. Nuoret sopeutuivat paremmin kuin vanhat, mutta mikään ei voinut muuttaa sitä tosiasiaa, että pienet asutustilat eivät kuitenkaan olleet elinkel-poisia. Monet karjalaiskylät ovat autoituneet samaan tapaan kuin pohjoisten syrjäseutujen korpeen raivatut rintamamiestilat. Kukaan ei ole tietääkseni tehnyt kattavaa tutkimusta siitä, mitä näille evakkotiloille ja niillä kasvaneille, toisen ja kolmannen polven evakkoille, tapahtui 1950-luvun jälkeen. Realistinen arvaus on, että suurin osa muutti kaupunkiin tai asutuskeskuksiin, Ruotsiinkin. Väkirikkaat karjalaiskylät alkoivat hiljentyä 60-luvun kuluessa, ja 1980-luvulla moni talo jäi vanhusten kuoltua ilman asujia. 1980-luvun alussa 2/3 alkupe- räisestä siirtoväestä asui kaupungeissa. Tämä muutos näkyy myös minun nuoruudenympäristössäni: 1940-luvun lopulla Porvoon Kaupunginhan alueelle asutettiin 12 evakkoperhettä, runsaat 60 henkeä, jotka saivat muutaman hehtaarin maata ja rakensivat sille Asutushallituksen mallipiirustusten mukaisen puolitoistakerroksisen asuintalon, kaikki viljelivät perunaa, vähän viljaa ja pitivät paria lehmää ja lammasta sen perinteen mukaan, mihin olivat Koivistolla kasvaneet. Tänä päivänä aluetta on vaikea tuntea entiseksi: ehkä puolessa noista taloista asuu vielä joku alkuperäisten rakentajien jälkeläinen, mutta yksikään ei enää viljele maata eikä pidä karjaa – koko peltoaukea on kesannolla ja kasvaa koivua ja vesakkoa samalla tavalla kuin monen suvun entiset pellot Koivistolla.

Koska aika pysähtyi Koivistolla yli 60 vuotta sitten, eivät rajan tällä puolen tapahtuneet muutokset voineet enää koskettaa sitä. Niinpä se on säilynyt koskemattomana myös vanhojen ihmisten muistoissa, ja nuoremmat voivat kotiseutumatkailulla kuvitella, millainen se on ollut. Näin siitä on muodostunut eräänlainen aikakapseli, mielikuva paikasta, jossa elettiin pienillä maataloilla, kalastettiin itäisimmän Suomenlahden vesillä ja jäillä ja rakennettiin pieniä puulaivoja. Joitakin piirteitä tuosta maailmasta tuo-

daan myös esille Koivisto-juhlien näyttelyssä: saamme tutustua talvikalastajien putkaan, ja kuvitella miten ankaraa rannikon kalastajien arkipäivä saattoi olla. Monet meistä ovat kuulleet muisteluksia talvisesta verkkopyynnistä tai siitä miten Pietariin menevää kiveä lastattiin suoraan vedestä rannikkolaivoihin kevästä syyskylmiin saakka, tai kuinka uutta peltoa kuokittiin 1920-luvulla kylien takamaille, kun viljaa ei enää saatukaan Venäjältä. Nuorempienkin on hyvä muistaa, että tuo mennyt Koivisto ei ollut pelkkä kesäinen idylli: Nyky-Suomeen verrattuna se oli raskaan työn maailma, eikä tuo työ vielä 30-luvullakaan tuonut kovin leveää leipää. Selailin äidinisäni suvun omistaman tervehdyty Riennon tilikirjaa, ja sen mukaan laivan kapteenin, enoni Kallen, palkka oli 1600 silloista markkaa kuussa ja matruusille maksettiin tuhat markkaa: nuo summat vastaavat noin 500 ja 330 euroa (nykyään edes filippiiniläiset matruusit eivät tule töihin alle 1000 eurolla). Ei siis ihme, että arkielämäkin oli niukkaa, että ihmiset elivät ympäri vuoden taloissa, joiden mukavuudet eivät vedä vertoja tämän päivän keskivertokesämökille – Koiviston saarilla sähkövalo oli 30-luvun lopulla perin harvinainen. Ei elämä Koivistolla ollut poikkeuksellisen niukkaa – niin oli kaikkialla Suomessa, ja 1930-luvun mittapuulla Koivisto oli vähän keskimääräistä vauraampaa aluetta.

Siteeraamani Seppä näyttää olevan sitä mieltä, että "lapsuuden aikaisen seudun muuttuminen, jopa tuhoutuminen voisi tuntua siedettävämältä, jos sen saisi nähdä hitaana, väistämättömältä tuntuvana kehityksenä;" hänen mielestään on vaikeampi hyväksyä sodan ja uuden rajan tuomaa äkillistä muutosta kuin ajan myötä verkkaempaan tahtiin tulleita muutoksia. Itse asiassa evakkolapset ovat kokeneet myös tämän tuhoutumisen, kun uudet 1940-luvun jälkipuolella syntyneet karjalaiskylät hajosivat suomalaisen yhteiskunnan suuressa muutoksessa. Eikä se muutos olisi kiertänyt vanhaa Koivistoakaan, jos se olisi jostain sattuman oikusta jäänyt rajan länsipuolelle. Kaikkialla Suomessa maaseutu on tyhjentynyt ja erityisen kovana autoituminen on koettu saaristokunnissa, myös täällä Länsi-Suomessa, kun ihmiset ovat muuttaneet paremman elintason ja helpomman elämän toivossa. Mantereen puolellakaan pienet koivistolaiset maatilat eivät olisi kestäneet uuden ajan paineita – tuskin nuoremmat polvet oli-

Piilenheiton tulokset

Veteraanit 65-

1. Seppo Rytkölä 35p.
2. Heimo Jakava 33p.
3. Tapio Karvonen 29p.

Nuoret

1. Santeri Haranto 32p.
2. Santeri Rautanen 29p.
3. Pekka Huhtanen 20p.

Naiset

1. Aira Loikas 27p.
2. Leena Villa 27p.
3. Talvi Kiras 23p.

Miehet

1. Esko Kokkala 39p.
2. Pertti Villa 37p.
3. Kari Kokkala 34p.

Lasten kuvataidekilpailun tulokset

1-6v. (ei sijoituksia, palkitut)

- Saara Mannonen 6v.
Ellinoora Koivula 6v.
Anniina Salokannel 5v.

7-11v.

1. Julia Seppä 11v.
2. Inka Pulli, 7v.
3. Lotta Hovi, 10v.
kuniamaininta Helmi Hovi 9v.

12-16v

1. Katariina Mannonen 13v.
2. Anna Hovi 12v.
3. Pekka Huhtanen 12v.

Lapsia mukana 29.

Aikuisten näyttelyyn osallistui 7 kuvataiteilijaa.

sivat tyytyneet niiden vaatimaan kovaan työhön ja siitä saatuun niukkaan toimeentuloon siellä yhtään sen paremmin kuin uusilla asutustiloilla.

Entinen kotiseutumme Koivisto on siis oikeastaan kaksinkertaisesti menetetty – ei vain rajan taakse vaan myös ajan taakse. Näistä kahdesta aika on loppujen lopuksi vielä ehdottomampi erottaja kuin raja – valtioidenkin väliset rajat ovat sentään aina joskus muuttuneet, mutta kukaan ei ole vielä pystynyt kiertämään ajan pyörää taaksepäin.

Yhtä asiaa aika ei kuitenkaan ole pystynyt koivistolaisilta ja heidän jälkeläisiltään viemään. Kotiseutuhenki, koivistolaisuus, näyttää yhä elävän suorastaan hämmästyttävän vahvana. Aina-kin se on kestänyt uuden ajan haasteet paremmin kuin entinen Neuvostoliitto.

Henri Mäkeläinen ojentaa piilenheiton palkinnon Pekka Huhtaselle

Inka Pullin piirroksia erottuivat värikkyydellään

Vierivä täti ei sammaloitu - ja muuta sunnuntain pääjuhlassa kuultua.

Sunnuntain ohjelma aamujumalanpalveluksineen, kokouksineen ja juhlallisine pääjublineen on ollut Koivisto-juhlien ydin aina. Tänäkin vuonna perinnettä seurattiin pieteetillä, ohjelman seurattessa omaa aikaamme. Juhlan juontajan, koivistolaiseksi naidun Hanna Kokkalan olemus ja turinat kuvasivat hyvin tämän päivän koivistolaisuutta; tarinoita, kuultua ja koettua, arvostusta, halua kuulua koivistolaisiin.

Eero Ahtikarin tervehdyssanat herkän Karjalan kunnailla laulun jälkeen muistuttivat vahvasti koivistolaisuudesta ja karjalaisuudesta. Kuinka Koiviston pitäjä ja Koiviston seurakunta oli oikein päättämällä päätetty lopettaa. Vaihtoehtoa tuolle päätökselle ei tainnut olla. Onneksi elämäniloinen Carmeninae kuoro riemastutti ohjelmistollaan alakuloisista muisteloista elämisen riemuun. Riemukas on oikea sana kuvaamaan 14 piikkiöläisnaisen kuoron esitystä, laulua ja eläytymistä purjehduksen välttämättömyyteen tai yli lentävän lokin tekosiin: ”Koskaan ei tiedä mitä päähänsä saa”.

Kaarinan kaupungin ja Piikkiön seurakunnan tervehdyksissä välittyi aito siirtolaisten hyväksyntä. Koivistolaiset toivat lisäarvoa paikkakunnalle ja se arvo ymmärrettiin silloin ja edelleen. Kaarinan kaupunginhallituksen puheenjohtaja Vesa Mäen veijarimainen tervetuloitovotus tuo varmasti koivistolaiset Piikkiöön tulevinakin vuosina. Seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Päivi Koskensyrjän toteamus etuoikeudesta saada olla koivistolai-

nen, on arvokas huomio ei koivistolaisen suusta.

Vanari on meri-ihmisten tärkeä valopilkku. Niin myös Myrskylyhty oli houkutelut juhlapaikalle väkeä kuuntelemaan Mikko Mäkeläisen upeaa laulua. Säestäjänsä Mikko Tuomisen kanssa esitetty Satumaa ei jättänyt kerään kylmäksi. On Koivistolta muitakin laulajia kuin Tapani Kansa ja Peti-Iitan Olavi Virta. Toivotavasti saamme tulevien vuosien juhlilla tanssiakin Myrskylyhty-orkesterin loisteessa.

Juhlapuhujana professori Yrjö Kaukiainen oli kuvatus mukainen ”...tutkijatyyppeille, jolle itsekorostuksen välttäminen ja kuiva huumori on muodostunut tavaramerkiksi”. Vuoden koivistolainen on teoillaan ja tutkimuksillaan ansainnut palkintonsa. Jos puheen ajan yleisö keskittyikin kuulemaansa supattelemaan, oli vauhtia ja vaarallisia tilanteita senkin edestä kansantanssiryhmä Fyyrkantin esityksessä. Ei pelkääntään nuorten vauhti ja ilo, vaan myös rakenteita tutisuttava rytkesäivät yleisön haukkomaan henkeään.

Nuorten puheenvuoron juh-

laan toi kauppatieteen tohtori Jarmo Tähtäpää, joka yhdessä tyttäriensä Pinjan ja Pauliinan kanssa osoittivat miten koivistolaisuus siirtyy sukupolvelta toiselle yhteisten tarinoiden, yhdessä tekemisen, yhteyden tunteen kautta. Jaetut ruokamuistot ja yhteiset leipomahetket ovat hyvin konkreettinen tapa välittää kulttuuriperintöä edelleen.

Koivisto Seura jakoi ansioitu-neille koivistolaisille ansiomerkkejä. Kultaisen ansiomerkin merkittävästä työstä koivistolaisuuden hyväksi saivat Hannes Pulli, Raimo Kyytönen, Anja Huovila ja Katariina Aaltonen. Pronssisella laatalla kiitokset välittyivät juhlien järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Eero Ahtikarille ja hänen kauttaan koko järjestävälle Turun ja Ympäristön koivistolaisen talkoolaisien ryhmälle. Ilman talkoolaisia, ei yksiäkään juhlia olisi pidetty saatika pidettä jatkosakaan. Vielä päätöslaulu Eero Leppäsen säestyksellä ja voimme valmistautua ensivuoden juhliin Mäntsälässä.

Riikka Salokannel

Norjasta Piikkiöön Koivisto-juhlimaan

Esko Asikainen ja Marketta Hilska tulivat kotoaan Norjan Aurskogista Suomeen varta vasten käymään Piikkiön Koivisto-juhliin. Ystävykset tutustuivat perheidensä kautta Norjassa ja palaset loksahivat kohdilleen: molempien juuret ovat Koivistolla.

Esko Asikainen oli noin kaksivuotias kun Koivistolta tuli lähtö vuonna -44. Vanhemmat sisarukset ehdivät käydä siellä koulua, mutta Eskolla ei ole omia muistikuvia Koivistosta. Esko kertoo perheensä olleen tyypillisen karjalaisia: ”Isä oli aikamoinen jutunkertoja, ja mummo lausui runoja ja loruja.” Koivistolta perheen tie vei Varsinais-Suomen Kiskoon, josta taas maatilalle Dragsfjärdiin. Esko kävi koulunsa Dragsfjärdissä, josta hän hieman varttuneempaan muutti Helsinkiin töihin ja siskonsa luo asumaan.

Vuonna -64 Eskolle tarjottiin töitä Norjassa. ”Silloin oli sen ver-

ran huono työllisyystilanne, että ajattelin lähteä kokeilemaan. Jos siellä ei viihtyisi niin voihan aina tulla pois.” Ilmastointiasennuksia tehnyt Esko jäi kuitenkin sille tielleen. Koivistolla hän on käynyt kerran myöhemmin. ”Otin kotitalon kivijalasta tiilen mukaan. Talo oli ilmeisesti viety kokonaisuksi pois eikä poltettu, sillä minkäänlaisia mustia palojälkiä ei ollut. Kyllähän tuo koko tilanne pistää suuttuttamaan.”

Marketta Hilskan isä Hermann on Patalasta. Kun isänisä kuoli, niin veljesten tie johti merelle. Hermann onkin viimeisiä Suomen Joutsenen upseereja.

Vanhempien perintönä Marketta kertoo oppineensa ainakin sen, että perhe ja sukulaiset ovat tärkeitä. ”Minulla todellista verenperintöä on iloisuus ja vieraanvaraisuus. Karjalainen piirakkakulttuuri, piimä- ja karjalanpiirakat ja itse tekeminen on myös tullut tutuksi.”

Molemmat vaalivat karjalaisia juuriaan kotonaan Norjassa. Eskon lipputangossa liehuu Koiviston viiri ja molemmille tulee Koivisto-lehti. ”Esko vaan tuli kerran kysymään että lähes Koivisto-juhliin. Kyllähän tämä erilaiselta tuntuu kun tulee käymään täällä, juuret tulee paremmin esille.” Marketta kertoo. ”Joskus meillä jutut kulkee sitä rataa että mietitään ollaankohan me Eskon kanssa sukua keskenään.” Marketta naureskelee.

Pinja Piira

Kirjotuksi` ja kuulumissii`

Kävimme Kirkkosaarella

Eistilä-Ingertilä-Jaakkola kyläyhdistys kävi viettämässä juhannusta Koiviston Koivusaarella ja kävi juhannusaattona Kirkkosaarella.

Kirkkosaaren oli kauan yritetty päästä, mutta tuloksetta. Ainoa kerta kun sinne oli pääsy oikein luvattu oli, kun ilmoitettiin, että mennään veneellä lillimään saaren edustalle, mutta maihin emme voi mennä.

Niinpä sitten päätimme mennä sinne omin voimin ja kartoin. Aattoamu valkeni jokseenkin suttuisena, mutta kun oli meno mielessä ei se haitannut tahtia. Polkupyörillä sotkettiin Jaakkolaan ja Risulan kohdalle jätettiin pyörät josta jalkaisin alas rantaan. Pitkän komeat entiset pellot olivat näkyvissä ja mukana olleet viljelijät kertoivat, että ne olisivat hyvinkin palautettavissa pelloiksi. Jorman tekemä kartta osoittautui maineensa veroiseksi. Tämän kirjoittajakin, joka totisesti ei ole mikään suunnistaja, osasi ja löysi perille.

Vettä saarien välissä oli vähän alle saappaanvarren, mutta reilusti yli lenkkaririnteen. Ja ei kun kahlaamaan ja astelemaan kauan etsitylle saarelle.

Saari oli jokseenkin harvapuista kangasmaastoa, jossa itärannalla oli kaunis koivikkoalue. Mukanamme oli muistitietoihin perustuva kartta, joka osoittautui jokseenkin paikkansapitäväksi. Varsinaisen kirkon raunioita emme löytäneet, mutta vanhan kellotornin rauniot löytyivät. Sen lisäksi aika läheltä vanhaa laituria löytyi vanhan rakennuksen rauniot, joiden alkuperästä ei ollut tietoa. Hannu Hilskan Koiviston kirkkoja käsittelevän kirjan mukaan ovat rauniot peräisin keskiajalta. Näitä yritämme selvittää seuraavaa matkaa varten.

Saarella asuneen Vyyryläisen perheen kodin rauniot löytyivät ja erikoisen vaaleanpunainen syreeni

Matkalaiset kellotornin raunioilla

Keskiaikaisen rakennuksen rauniot

kukki iloksemme raunioilla.

Saaren länsirannalla, vastapäätä Ouriniemeä oli varsin komea Humala-esiintymä, jota kasvitieteilijöiden julkaisuissa on havaittu muissakin saarissa. Kyseessä on villihumala eikä karkulainen ja on kuulemma jopa harvinainen.

Kuvasadosta näimme jälkeensä miten saarella satoi ja kuvien laatu on myös ”sateinen”. Innostus, jonka vallassa sinne mentiin

ja siellä oltiin oli näin jälkeensäkin ajatellen käsinkosketeltavaa. Ja uskon, että tämä ei jää tähän.

Sinne mennään vielä monta kertaa. Ja siksi on tie Risulasta merkitty alas rantaan. Eikun mukavia seikkailuja muillekin tai tulkaa seuraavalla kerralla kanssamme.

Tuula

Koivisto-Säätiö sai tunnustusta Karjalan Liitolta

Karjalan Liiton vuoden 2008 toimintakilpailussa Koivisto-Säätiö palkittiin 3. palkinnolla säätiöiden sarjassa.

Palkinto myönnettiin järjestöaktiivisuudesta ja menestyksellisestä karjalaisesta työstä. Viimeisin Säätiön kustantama kirja ”Koivisto pähkinänkuoressa” oli yksi palkintoon johtanut tekijä.

Säätiö jakoi toimintavuonna 350 euron opintorahan 37 koivistolaisesta sukujuurta olevalle opiskelijalle. Kullekin opiskelijalle opintoraha myönnetään vain yhden kerran. (Hakuohjeet löytyvät Säätiön kotisivuilta). Lisäksi myönnettiin avustus Alli Myllyniemelle ”Lasten lorukirjan” painatuskuluhiin, Eistilän kylätoimikunnalle karttaprojektiin Koiviston saarilla, Rautasen kylätoimikunnalle kyläkirjan julkaisemiseen, Martti Ratialle ”Merenkyntäjä” -teoksen kustantamiseen ja Kemiön seudun karjalaisille karjalaisten keskuudessa tehtyjen haastattelujen puhtaaksikirjoittamiseen. Säätiö on lisäksi perinteisesti myöntänyt Koivisto-juhlien taidenäyttelyyn töitään toimittaneille tunnustuspalkkion, jonka jakamisesta päättää Suomen Koivisto-Seuran taide-toimikunta. Kaikkiaan avustuksia ja stipendejä myönnettiin 19 350 euron verran. Koivisto-Säätiö tilaa Koiviston Viestin vuodeksi uusille ylioppilaille, kun Säätiölle ilmoitetaan ylioppilaan nimi, osoite ja koivistolaisuutta osoittava sukulaisuussuhde. Vuonna 2008 lehti lähetettiin 10 koivistolaiselle ylioppilalle.

Koivisto-Säätiön hallintoneuvoston kokous pidettiin 25.7.2009 Koivisto-juhlien yhteydessä. Hallintoneuvoston puheenjohtajana jatkaa talousneuvoksen arvonimen saanut Kalevi Luukkainen ja varapuheenjohtajana Risto Mäkeläinen. Hallintoneuvostoon kuuluvat lisäksi Veikko Ilmasti, Jarmo Ratia, Jorma Ratia, Heikki Suutari, Pertti Hoikkala, Kari Pettinen, Sirpa Wahlqvist, Anja Talo, Pertti Hämäläinen ja Ranno Mäkeläinen. Varajäseniä ovat Pentti Karvonen, Matti Luukkainen, Martti Ratia, Martti Peussa, Jorma Jack, Ulla Karivainio, Ensio Strengell, Pirkko Pitkäpaasi, Martti Kurki ja Hanna Silver sekä uutena Esko Kaukiainen.

Koivisto-Säätiön hallituksen puheenjohtajana jatkaa Sirpa Taskinen ja varapuheenjohtajana Aarre Tölkö. Hallitukseen kuuluvat lisäksi Veli Sainio, Risto Seppinen, Viljo Piela ja Antti Rousku, sekä varajäsenet Airi Miettinen, Sari Piela, Aune Pönni, Jouko Virkki, Antti Mäkeläinen ja Tuula Kop-

pinen.

Säätiöltä saa ostaa Koivistoon liittyviä kirjoja sekä Koiviston vaakuna -aiheista postimerkkiä. Säätiön kotisivut löytyvät Karjalan Liiton nettisivujen kautta. Siellä ovat myytävien kirjojen tietojen lisäksi myös apurahojen ja stipendien hakuohjeet ja myöntämisperusteet. Säätiön sähköpostiosoite on koivisto-saatio@kolumbus.fi. Säätiön asiamiehenä toimii Pertti Hoikkala (os. Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo).

Hannu Seppinen luovutti Säätiölle arvokkaan sukututkimusaineiston

Koivisto-juhlien yhteydessä Piikkiössä Hannu Seppinen luovutti Koivisto-säätiölle koivistolaisten sukujen tiedoston. Tiedosto sisältää 70.000 henkilön tiedot ja sukulaisuussuhteet sekä lähes valmiin sukututkimuksen noin 200 suvusta 1700-luvulta vuoteen 1949 asti.

Koska tiedosto sisältää tietosuojaan piirissä olevaa aineistoa, ei sitä saa jakaa julkisesti esimerkiksi internetissä. Säätiö selvittää, millä tavoin sitä voidaan turvallisesti luovuttaa sukututkijoille ja muihin tutkimustarkoituksiin.

Koivisto-säätiö kiitti lämpimästi Hannu Seppistä ja myönsi hänelle 1000 euron stipendin tunnustuksena hänen arvokkaasta elämäntyöstään.

Sirpa Taskinen

Hei! Taas me oltiin juhliissa. Kuvassa suvun tyttöjä ja joukkoon mahtuu yksi poikakin. Hyvää kesän jatkoa toivoo Per-Olof Bischoff.

Onnitteluit' ja muistamissii'

TANJA MARIA TÄHTINEN on suorittanut Turun Iltalukiosta ylioppilastutkinnon ja samanaikaisesti Turun Ammatti-instituutista Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon.

Vanhemmat: Raija ja Aatos Tähtinen
Isovanhemmat: Irja Falck os. Villa
Makslahdesta ja Olavi Falck Tiurinsaaresta.

Tällä palstalla julkaisemme onnitte-
luja. Ilmoitus kuvallisena 6e.
Aineisto digitaalisena otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi.
Muussa tapauksessa disketti, CD-levy tai valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel & Toivonen, Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan 90 kirjaimen verran. Kuvien lähetyksellä omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Tääl' tapahtuu

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Syksyn toiminta Kajuutassa alkaa seuraavasti:

- 7.9. Naiset maanantaina klo 13 ja sen jälkeen joka kuukauden ensimmäinen maanantai
10.9. Jaalamiehet torstaina klo 14 ja sen jälkeen joka torstai ellei jotain muuta samana viikkona
15.9. Ensimmäinen Kajuuttailta tiistaina klo 17 ja sen jälkeen joka kuukauden kolmas tiistai
17.9. Helsingin Koivistolaiset vieraaksemme Turkuun.

Muuta toimintaa:

- Särkisalon kirkkopyhä (aika myöhemmin)
29-30.9. Viking-risteily Amorellalla
Lähtö 29.9. klo 8.45 Turun terminaalista
Paluu 30.9. klo 7.35 Turkuun
Hinta 24 €/henk. A-luokan hytissä (kaksi samassa hytissä)
- buffet-lounas ruokajuomineen
- kahvi- ja pullakuponki
- oma ohjelmallinen tilaisuus arpajaisineen
Ilmoita tulostasi Airille puh. 0400-538 443 tai sähköposti airi.a.saarinen@gmail.com
24.10. (la) Vanhan ajan iltamat Turun Karjalaisten talolla
- railakasta ohjelmaa, kahvitarjoilu, arpajaiset ja tietenkin parketti kutsuu lopuksi tanssin pyörteisiin
5.12 (la.) Joulujuhla Ravintola Sinisessä Hetkessä klo 15 alkaen
Muusta ohjelmasta ilmoitamme myöhemmin.

Kutsu Koivisto-juhliin Mäntsälään!

Turun ja ympäristön koivistolaiset ovat tarjonneet meille hienot päivät ja osoittaneet kuinka koivistolainen kulttuuri elää ja on voimissaan Turun seudulla. Kiitos juhlista teille kaikille, jotka olette olleet järjestelyissä mukana.

Seuraavat juhlat, 62. Koivisto-juhlat, ovat Mäntsälässä ensi vuonna 31.7.-1.8. Olemme jo aloittaneet juhlarjestelyt. Emme kuitenkaan ota näistä juhlista liikoja paineita, sillä jokaisella paikkakunnalla on olonsa ja tapansa, joten jokainen juhla on tietysti erilainen.

Yhteistä näille kaikille juhlille on kuitenkin koivistolainen kulttuuri ja elämäntapa sekä sen sopeutuminen uuteen ympäristöön ja maailman muutoksiin. Oma kulttuurimme ja perinteemme ovat voimavara, jonka avulla koivistolaisuus on kestänyt kaikki nämä vuodet.

Edellisen kerran kokoonnuttiin Mäntsälään Koivisto-juhlille vuonna 2003. Noista vuosista on Mäntsälä muuttunut paljon. Kasvu on ollut voimakasta. Lahdentie on muutettu moottoritieksi, pitäjän läpi on rakennettu oikorata Lahteen ja kunta on rakentanut uuden upean lukion. Se onkin ensi vuoden juhlien pitopaikkana.

Lukio ei ole kovin kaukana kirkosta, joka sijaitsee kylän keskellä mäen päällä. Kirkko on meille koivistolaisille tärkeä myös sen vuoksi, että kirkkosalin keskikruunu on pelastettu Koiviston kirkosta ja saanut uuden arvokkaan tehtävän monen koivistolaisen sijoituskunnassa. Näin muodostaa Mäntsälän kirkko ja vanhan kotikirkkomme upea katto-kruunu vahvan siteen menneen ja nykyajan välille.

Kutsomme tunnuksena on iskelmäsanottajan lausahdus ja laulun kertosäe Mäntsälä mielessäin. Se on ollut aluksi hieman kielteiseksi koettu hokema, mutta on kääntynyt myönteiseksi. Pitäkäämme siis kaikki Mäntsälän mielessämme ja koivoistilaiset juuremme, jotka ovat vahvuutena myös nuoremmille sukupolville.

Voisin kehua Mäntsälä paljonkin, mutta tulkaa itse meille ensi kesänä heinä-elokuun vaihteessa kokemaan ja näkemään mitä tämän päivän evakkosuvuille kuuluu ja miltä tulevaisuus näyttää.

Muista siis siekin tulla juhlimaan Mäntsälään ja ota sukusi ja ystävät kerallesi. Järjestelytoimikunnan ja omasta puolestani toivotan teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi.

Raimo Kyytsönen

Koiviston Mäkeläisten sukukokous

Sukukokous pidetään lauantaina, 29.8.2009 Helsingissä merimaisemariesteilyn merkeissä.

- 13.00 Kokoonnutuminen Kauppatorilla Kauppahallin edessä
13.30 Noustaan laivaan, m/s Dorikseen
Kokouksessa käsitellään vuosikokoukselle kuuluvat asiat
Risteily 1½ tuntia, jonka aikana merilounas (alkupalat, kuhaa, piiras+kahvi)
15.30 Paluu Kauppatorin rantaan
Jatkokokous Kappelissa

Risteily + lounas 40 eur maksetaan paikan päällä. Alle 16 vuotiaat 20 eur.

Tilavarausten hoitamiseksi ilmoittaudu 24.8. mennessä Ristolle, 050-1751 (ilmoita samalla, jos kala ei sovi).

Hallituksen kokous

- Sukuseuran hallitus kokoontuu ennen risteilyä
Ravintola Kappelissa klo 12.00
Käsitellään tilinpäätös 2008 ja toimintasuunnitelmat.

Tervetuloa risteilylle, toivottaa puheenjohtaja Risto.

Helsingin Koivistolaiset ry.

on saanut kutsun Turun ja ympäristön Koivistolaisilta vieraila heidän luonaan Turussa torstaina 17. syyskuuta 2009.

Lähdemme klo 9.00 Mikonkadun pysäkiltä Tapani Teikarin bussilla, ja mukaan mahtuvat ensimmäiset 50 ilmoittautunutta.

Lähe Siekii mukkaa Turu reissull, käyvää juomas kohvit höijä Kajuutassaa ja sit vieraillaa Ruissaloss kasvitieteellisess puutarhass, syyvää yhess Kupittaa Paviljongiss ja katsotaa sit mitä muuta mukavaa viel keksitää!

Ilmoittautumisia ottaa vastaan 3.9. asti numerossa 050-5165651/Tuula ja sähköpostilla: kata@fi.ibm.com

Koivisto Seuran ja koivistolaisten kylä-, suku- ja pitäjäseurojen yhteinen keskustelutilaisuus

10.10.2009 Vanha-Moision seuratalolla Porvoossa.

Koivistolaisten kirkkopyhä Särkisalossa sunnuntaina 20.9.2009

Messu Särkisalon kirkossa klo 10.00
Messun jälkeen kukkien lasku Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

Kirkkokahvitilaisuus seurakuntakodissa.

Koivistolaisten ohjelmaa.

Tervetuloa!
Salon seurakunta,
Perniön ja ympäristön Koivisto-kerho

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi